

*N. N. H. 142.
L. 08, 5.*

X 1880 746

*II R
4600*

Disputatio Juridica
INAUGURALIS
De
HOMAGIO,

Germ:
Don der Landes-Huldigung/

QUAM
Divina suffragante gratia.

Ex
DECRETO ET AUTORITATE
AMPLISSIMI ICTORUM ORDINIS

In
ILLUSTRI ACADEMIA HASSO-SCHAUMB.
P R A E S I D E
VIRO EXCELLENTISSIMO ET CONSULTISSIMO
Dn. EDUARDO FRANCISCO

GOCCLENIO,
Icto & Juris Can. Prof. Ordin. celeberrimo, & Facultatis Juridicæ
p. t. DECANO Spectatissimo,

Dno Patrono ac Promotore suo atatem colendo.
PRO SUMMIS IN UTROQUE JURE DOCTORATUS
INSIGNIBUS ET PRIVILEGIIS

rite obtinendis
Publicæ Magnifici Senatus Academici, aliorumque
Eruditorum disquisitioni submittit

Christoph. Henricus Westorp,
Minda-Westphalus.

IN AUDITORIO ICTORUM, diebus 11. & 12. Sept. 1685.

RINTHELII, Typis GODOFR. CASP. Wächters / Acad. Typ.

de Homagio. Vol. XXI. 25.

VI.

V I R O
P R A E N O B I L I S S I M O atque A M P L I S S I M O
D O M I N O
S I M O N I R E M B E R T O

D E S S E M M A /
Serenissimi Principis Hassiaci Cassel. Consiliario
Camerae Spectatissimo.

Dno. Avunculo, Patrono & Fautori etatem colendo

U T E T

N O B I L I S S I M O, A M P L I S S I M O ac
C O N S V L T I S S I M O

D N O. G E O R G I O
S C H L I E P S T E I N,

J C t o C e l e b e r r i m o

Serenissimiac potentissimi Electoris Brandebur-
gici Gografio praefectararum Limberg & Vlotto
Ravensbergensium gravissimo.

*Dno. Affini, Patrono & Fautori filiali honore &
amore etatem prosequendo,*

Hancce Dissertationem Inauguralem

I N

Debisi honoris & observantia Documentum cum sui commendatione

Dedicat

Eorum Nobilitatibus

devinctissimus.

C H R I S T O P H. H E N R I C U S
W E S T O R P.

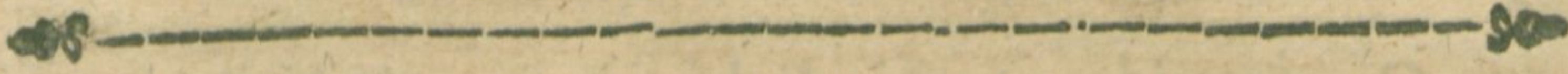
Præloquium.

rgumentum Disputationis de Ho-
MAGIO materiâ illustri non mi-
nus quam ardua me sumere, &
hisce paucis pagellis publicæ luci ex-
ponere conatum, audaciam quis non immeritò cen-
sebit, & quamvis fateri cogar non solum angu-
stiam temporis ad honores Doctoresales consequen-
dos propositi, sed & alterum ratione thori scopum,
per quem hocce tempore cogitationes & medita-
tiones meæ nimium quantum sæpissime distractæ
fuerunt, me in exactiori deductione, quam argu-
menti gravitas exposcit, impedisse; Placuit tamen
ingenium in materiâ potius gravi, quàm humilè
exercere, in qua hallucinari si non laudem, saltem
veniam merebitur. Aliquot jam sunt præterlap-
si anni, cum Academiis valedixerim, intereaque
temporis studium præctiõum theoretico auteposue-

rim; Et facile confiteor, in animum meum venis-
 se nunquam honorum petendorum gratiâ Acade-
 miam repetere, cum per publica munia ad altiora
 aspirare mihi persuaserim, hâc autem spe me huc
 usque frustratum, communis popularium, quibus
 Patroni deficiunt in aulâ, fors docuit, quæ Exteris
 indigenas pinguis terræ patriæ relinquere jubet, do-
 nec Fata meliora concesserint. Cum igitur hæc
 tempora & mores aliud suaserint, hinc etiam
 aliud hocce propositum pro more ritè consequen-
 dum aggressus, hanc de HOMAGIO ma-
 teriam in formâ perbrevis dissertationis, potius
 Decreto Amplissimi Ictorum ordinis satisfacien-
 di, quàm ingenii ostendendi gratiâ, proferre vo-
 luit. Tu candide Lector errores a quo animo cor-
 rige & conatum hunc in meliorem accipe.

B. C. D.

B. C. D.

Caput. I.

De origine Nominis & Rei.

Em ipsam aggressurus o-
peræ pretium puto de origine
nominis & rei initium facere;
Originem homagii non juri scri-
pto sed consuetudinario adscri-
bendam constat, & Jure Civili
homagium incognitum esse no-
tarunt Dd. Mauk. de Homag. n.

1. Besold. thes. pract. voc. Huldigung. pag. m. 703.
Inde etiam subditos, quamvis Domino obedientiam
& fidelitatem naturali, gentium & civili jure debeant,
non tamen de jure scripto ad Homagium præstan-
dum teneri, tradit Molin. in consuet. paris. tit. I. §. 2.
gl. 3. n. 4. Occasione igitur juris feudalis & per con-
suetudinem introductum est.

In jure canonico autem sæpe homagii quamvis
in variâ significatione fit mentio, vid. cap. ex diligenti,
de Simon., c. ult., de R. l., c. grandi, de suppl. neglig. pralat. in 6.

A 3

God

Consuetudo præstandi homagium interea satis antiquum habet fundamentum, cum fundatam videamus in ipsis sacris literis, *np. jos. i. v. 17., 2. Samuel. 5. vers. 3., 2. Paralip. 23. vers. 16., 1. Maccab. 14. v. 46.*

Derivant homagium alii ab ὁμῶν, quod est, simul; alii ab ὁμὸν ἄγιον quasi commune sacrum, ut facit Covarruv. p. 1. relect. c. quamvis, de part. in 6. s. 1. n. 4. nonnulli vocabulum hoc descendere dicunt à Græco verbo ὁμῶν, quod est, unio, quia per id Domini & subditi conjunguntur, Arumæus *dise. acad. vol. 2. p. 794.* Scardio placet derivatio ab ὁμῶν juro, *Lexic. jurid. in voc. homagium.* Arumæus c. l. consentit iis, qui homagium putant vocem barbaram sive corruptam Longobardorum vocem ab hominio; quod Scützius cum aliis dicit esse qs. hominis ligium, *colleg. jur. publ. p. 281.* plura de vocis hujus etymologia exponit Richter *de signif. adverb. pag. 346.*

Aliàs homagium etiam dicitur hominium, quod venustius quàm homagium dictum nonnulli volunt, Cujac. *obs. l. 8. c. 14.* videantur synonyma homagii apud Besold. *in thes. pr. d. l. pag. 703.*

Caput. I I.

De Definitione.

Homagium, Germ. die Lands-Huldigung/definitur, quod sit astrictio quædam subjectionis facta domino ad reverentiam fidem & obsequium.

quum. Hanc definitionem quamvis tradat Arumæ-
us *disc. Acad. de jur. publ. vol. 2. p. 795.* Attamen-
num firma ac bona hæc definitio sit, non ex unâ ratione
dubitari potest, ab effectu enim petitam videmus; &
omne homagium juramenti species est, ac nullum ju-
rumentum est astrictio, sed præstito juramento illa a-
strictio oritur; ceu pactum nemo diceret esse obli-
gationem, cum pacto celebrato demum obligatio na-
scatur. Alii definiunt per assecurationem. Nos au-
tem melius generis loco *religiosam assertionem* poni
putamus.

Ex traditâ definitione jam patet, quomodo
differat homagium à juramento fidelitatis, quod
præstat vasallus ratione beneficii, *dem Lehr-Herrn
treu und holdt zu seyn*; Homagio autem se quis
obligat ad reverentiam, fidem & obsequium, *seinen
Herren gehorsam / treu und holdt zu seyn*; illud
fit ratione beneficii & sic rei in feudum datæ, hoc
verò nempe homagium ratione subjectionis, & sic
ratione personæ quæ in societate Civili quoad per-
sonam Domino territorii subjecta est, præstatur.
De differentia hæc videatur Arum. *d. l. p. 794.*
& Londorp. *act. publ. part. 4. l. 2. p. m. 790.*
it. Besold. in th. pr. p. 704.

Caput.

Caput. III.

De Divisione.

Homagium vulgò multifariam dividitur, uti apud Feudistas & Canonistas videre est, qui vocabulum hoc in latiori sumunt significacione; sic nonnulli dividunt homagium in Ligium, & non ligium it. in Edictale & Decretale vid. Scardii *Lexic. jurid. voc. homag.* quæ tamen divisiones ad homagium personale sive propriè dictum, de quo hîc scribere proposui, non pertinent.

Aliàs homagium latè acceptum, tot continet species, quot sunt & inveniuntur negotia in quibus alter alteri mutuam fidelitatem fidem ac Defensionem promittit, Befold. *thes. pract. d. l. p. 712.* qua ratione sub se comprehendit vasallagium, juramentum protectionis & clientelare *Schutz und Schirmspflicht* / it. obsequiale vel officiale *Ambts und Dienstpflicht* / quæ tamen huc non pertinent. Klockius triplex statuit homagium, 1. ratione feudi, 2. ratione rerum, 3. ratione personæ, in *Relat. Camer. p. 854. n. 77.* Sed verius est unum homagium propriè saltem esse, scil. quod ratione personæ, præstatur, & hoc est quod Germ. vocatur *die Huldigung* / quæ à Zasio distinguitur in *Erbhuldigung* & *Landshuldigung* (quæ tamen distinctio ab aliis non ita attenditur) illam homines proprios jurate *ihren Leibeigenen Herren* /

ren/cum illis de consuetudine Germaniæ jurent obe-
dientiam, eosdemque similiter Dominis in quorum
territoriis habitant præstare die *Landschuldigung* / Za-
sius in *l. rogasti* II. n. 5. si certum petas: Sic etiam ci-
vitas vel alius locus oppignoratus, jurat utrique & do-
mino naturali & Domino pignoris, vid. Wehner.
obs. pract. voc. Landschuldigung / quamvis die *Erbs-
chuldigung* reale magis quam personale homagium
esse, conditionemque personæ principaliter vel ratio-
ne jurisdictionis non afficere, sed tantum ratione bo-
norum & onerum, verius sit, teste Molin. in *Consuet.
paris. tit. 1. §. 2.*

Porro observandum homagium haud malè divi-
di in absolutum & limitatum, sive in simpliciter sub-
jectivum & secundum quid subjectivum, quorum pri-
us à veris subditis Domino territoriali sub cujus ju-
risdictione continentur & degunt præstatur, posterius
autem quod Germanis vocatur die *gemässigte Schuld-
igung* non semper secum fert subjectionem & est vel
respectivum vel conditionatum; respectivum præ-
stantes se in quibusdam tantum Domino in aliis verò
Imperatori immediatè subjectos (nempe ratione re-
galium aliorumque jurium immediatè ab imperio de-
pendentium) agnoscunt, Bruning. *de homag. concl. 45.*
Conditionatum ubi sub conditione tantum qui jurant
hoc facere tenentur, si nempe pacto speciali, aut con-
suetudinario introductum fuerit, ut domini antea pri-
vilegia subjectorum confirmant, vel prius jurent, aut
stipulatâ manu vel literis datis promittant, quod jura
libertates & privilegia subjectorum facta recta conser-
vare

B

vare

vare & tueri velint, vid. Knipschilde *de jur. & priv. Civ. Imp. lib. 1. c. 3. n. 41.* Negari tamen non potest: homagium limitatum rectius ad reale, quam personale & propriè dictum referri.

Caput. I V.

De iis qui præstare solent homag.

Personæ qui se Dominis hoc juramento devin-
gire solent sunt subditi, hi autem propriè sunt,
qui in alterius territorio domicilium constitu-
tum habent, Germ. *Unterthanen*/ qui ferè sem-
per conjunguntur cum *Landsassis*, sed quamvis *Landa-*
sassen etiam sint homines superioritati territoriali sub-
jecti, latiore tamen significacionem habet vox sub-
ditus, cum omnes incolas etiamsi nihil rei immobilis
possideant rectè vocare possis subditos, non verò Land-
sassios, quæ vox imprimis etiam feudam & rem respi-
cit & inter se collati subditi & Landsassii hi illis di-
gniores & superiores habentur, Schüz. *coll. jur. publ.*
p. 273. & seqq. Richter *de signif. adverb. p. 347.*
Sic etiam Landsassii domino nonnunquam duplici ju-
ramento obstricti sunt, præsertim Landsassii nobiles, qui
sæpe sunt Comites & barones mediatè imperio sub-
jecti, & hi ut plurimum domino propter subjectionem
homagium & propter rem feudalem juramentum fi-
delitatis præstare coguntur, vid. Schüz. *d. l. p. 274.*

Quæ

Quaestio illa nobilis hinc occurrit: An bonorum possessio extra domicilium subjectionem aliquam imprimat, & per consequens an bonorum saltem intuitu quis homagium praestare teneatur? prius quia negandum per *l. 17. §. 13. ff. ad municip.* & *l. 4. C. de incolis*; posterius etiam an nempe quis sola bonorum ratione domino territorii in quo sita sunt homagium praestare teneatur? rectè à Schüzio cum allegato Dno Vultejo & Maulio, contra alios ab illis citatos, negatum censemus, *coll. jur. publ. pag. 282.*

Affinis praecedenti quaestioni est illa: an immediatus in principis alicujus territorio bona habens ratione horum bonorum sit principis subditus & sic partim mediatum partim immediatum? Negat Reinking. *1. cl. 4. c. 1. n. 53. ii. Victor de Exempt. concl. 27. n. 3.* Affirmat autem Gail. *de arrest. Imp. c. 6. n. 11. seq.* quando nempe jure contractus possessor bona ut subditus acceperit, vel si ex generali loci statuto obtineat, ut possessores bonorum inibi sitorum sint subditi Domini territorii, cui sententiae adstipulari videtur Schüz *d. l. p. 266. lit. a.* addatur omnino Besold. *in thes. pract. p. 706.* Ubi sic movet quaestionem: An status Imperii in alterius cujusdam principis territorio bona possidens eorum nomine homagium praestare teneatur? & postquam rationes in utramque partem ex actis celeberrimae istius causae *Ortenburg contra Bayern* protulit, cum affirmantibus sub dicta distinctione: an in loco ubi bona sita sunt *die Landsassen im Gebrauch sey* / ut in multis locis, an verò non, ut in Franconiâ, Sueviâ & Palatinatu, concludit Dominus Eyben, qui haud expeditum esse sentit,

dari status in Imperio, qui etiam subditi municipa-
 les sint, in hac controversiâ difficili & arduâ cum
 Rodingio & aliis allegatis nihil definire audeat, in *E-*
lect. feud. pag. 259. Ubi in præcedentibus paginis ra-
 tiones & Dd. in utramque adducit. Quicquid ta-
 men sit, cum una persona diversis respectibus & qua-
 litatibus diversoque jure considerari possit, per *l. 13.*
S. fin. & l. 14. pr. ff. ad Scdm. Trebell. nec contraria sint
 aliquem in libertate esse respectu unius, in servitute
 verò quoad alium, per *l. 4. §. 7. ff. si servit. vindic.*
 cum Domino Lud. Hugone putamus, hanc quæ-
 stionem non parum lucis accipere posse, si analogi-
 am imperii spectemus; Nam quia & Reges quidam
 exteri qui in regnis suis superiorem agnoscunt nemi-
 nem, ut Hispaniæ, Hungariæ, Daniæ & Sveciæ, in
 imperio certas quasdam ditiones possident, quarum
 nomine status imperii sunt, eique fidem & obsequi-
 um debent, quidni igitur fieri possit, ut immediatus
 aliquis imperii civis, ratione domicilii & bonorum,
 quæ in alterius territorio habet, ei subditus sit, abs-
 que deminutione status sui liberi, sunt verba Domini
 Hugonis *de stat. Reg. Germ. c. 4. §. 26.* cujus senten-
 tiæ fundamentum etiam invenimus im *Reichs Absch. zu*
Augsp. de anno 1548. §. Wiewol auch 66. S. Nach-
dem auch 69. & S. Auch der Grafen von Tübingen 71.
 In quibus textibus ratione quorundam bonorum quis
 immediate imperio subiectus est, ratione aliorum ve-
 rò alium superiorem recognoscere tenetur. *vid.*
Knipsch. de jür. Civ. imp. l. 1. c. 3. n. 18. & seqq.

Porro etiam de moribus Imperii homagium
 præ

præstant Imperatori status Imperii, ut Duces, Prin-
cipes, Comites, Civitates &c: Et quamvis hoc non
præstent ut peculiare juramentum subjectionis, sed
ut vasallagium, quia tamen in eo jurant fidelitatem
& obedientiam istis verbis: *Treu hold und gehorsam
zu seyn* / uti patet ex formulâ quam cum Wahrem. ab
Chremberg refert Reinking. d. l. *Lib. 1. cl. 2. c. 2. n. 202.*
non iniquè hoc juramentum homagium dixeris.

Præstari autem debet homagium liberâ volun-
tate, nam coactè factum adeo non valet, ut & ipso
jure nullum pronunciatum sit tale juramentum, apud
Rutger. Ruland. *dec. jur. Controv. quest. 21.* Et
per meticulousam homagii exactionem subiectio non
acquiritur, Knichen *de jur. territ. c. 3. n. 17.*

Subditi omnes jurant homagium sive sint clerici
sive laici, etiam Principes, comites, barones & no-
biles modo sint subditi, nisi aliud jus vel conventio-
ne vel præscriptione acquisiverint, vel loci consue-
tudo observet, quibus tamen casibus ad fidelitatem
& obedientiam nihilominus Dominis tenentur, vid.
Maul. de Homag. n. 4. & seqq. Richter *de signif. ad-
verb. voc. immediate p. 346.* Exemplum notabile
non jurantium præbet Civitas Argentinensis, quæ
quamvis civitas imperii sit & licet indubitato olim
imperio pareat, vetusto tamen more Imperatori hoc
juramentum nunquam præstitisse prætendit, vid.
Reinking. d. l. cl. 5. c. 4. n. 10.

Si qui autem se immunes prætendunt ab hac
præstatione, ipsis necesse est, ut hoc tanquam jus

speciale sufficienter probent, quia pro dominis regula est, Maul. d. l. n. 8.

Subditos esse qui domicilium in territorio habent vel incolæ sunt, supra dictum; notandum tamen de domicilio quando dicitur, quod faciat subditum, non intelligi domicilium originis seu natalitatis, cujus effectus hodie sublatis sunt, sed habitationis, Myler de princip. & stat. Imp. p. 2. c. 38. n. 8. quod nostris moribus plerumque in Civitatibus Germaniæ post annum acquiri dicit Gail. lib. 2. obs. 35. n. 5. quia verò pluribus in locis quis domicilium habere potest, per l. 5. & 6. §. 2. ff. ad municip. pluribus etiam in locis quis ad homagium præstandum adigi potest; imo etiam si aliquis in propriâ personâ in territorio isto non habitet, sed per familiares tantum suos ibi focum & larem habeat, ad homagium præstandum ibi tenetur, uti pronunciatum refert Joh. Köpen obs. feud. 6. n. 5. vers. & ita pronunciatum.

Quamvis igitur ex deductis appareat subditum esse vel ad homagium teneri, provenire maxime & regulariter ratione domicilii & habitationis, non autem contemplatione bonorum; attamen in terris Saxonis hoc jus est ut omnes personæ quæ quoque modo ibi bona possident, licet alibi domicilium fixerint, quoad personam sint etiam subditi, sicque ad homagium præstandum cogantur, Richter de signif. adv. p. 356.

Q. Si controversia sit inter principem & subditos ratione superioritatis territorialis ac subjectionis, an hi durante lite nihilominus homagium præstare te-

ncad₂

neantur? affirm. potestacione tamen opus esse exem-
plo Waldeccensium probat Besold. *in thes. pr. p.* 706:
salvo enim isto juramento controversias inter domi-
num & subditos esse posse Maul. *de Homag: n.* 15.
casus hic graviter disputatus fuit inter Ducem Bruns-
vicensem & Civitatem Brunsvicum, item inter Comi-
tem Ortenburg: contra Ducem Bavariæ.

Immunes autem à præstatione homagii sunt foe-
minæ, filii fam: & famuli, quoad filiosfam: & famulos
verò quorundam locorum consuetudinibus aliud in-
ductum ostendit Knipsch. *d. l. lib. 2. c. 9. n. 42. & 43.*
In quibusdam locis etiam clerici ab hâc præstatione
immunes sunt, ut de Hassiæ pastoribus urbanis & pa-
ganis testatur Reinking. *de Reg. S. & Eccl. lib. 1. cl. 5.*
6. 4. n. 43.

Circa quæstionem: an per procuratorem ho-
magium præstari possit, dissentiunt Jcti, affirmat Arum:
vol. 2. Disc. acad. p. 795. it. Knipsch. *l. 1. c. 12. de ju-
rib. Civit. Imp.* qui homagia per procuratores præ-
stari & recipi posse asserit; Negat vero Besold. *d. l.*
p. 704. & 711. ubi tamen addit, homagium tunc in
personâ præstandum, quando dominus conspectum
urgeat gravi de causâ. Aliter Surdus *Decis. 159. p.*
292. distinguendo inter homagium & juramentum
fidelitatis & hoc per procuratorem præstari posse, ho-
magium verò non posse dicit.

Præstant homagium singuli quoties recipi volunt
seu quoties quis fit alicujus subditus, nonnunquã etiam
innati juvenes quando matrimonium ineunt, ac propri-
um larem fovent, ratio quia ut personale quidpiam
ad-

ad hæredes transitorium non putatur, Myler *de prin-*
cip. & stat. p. 2. l. c. 38. n. 9. Universi, quoties mu-
 tatio personæ domini contingit, nam tunc ratione
 dominorum renovandum est, respectu enim subdito-
 rum & præsertim universim consideratorum est per-
 petuum & ad successores transit, cum universitas nun-
 quam mori intelligatur, Arum: *d. l. p. 795. add. Be-*
sold. c. l. p. 704.

Antequam verò à Domino exigatur, non præ-
 statur nec subditi se ad præstationem offerre tenen-
 tur, Arum. *d. l. Maul. de homag. n. 22.*

Caput. V.

Quibus præstari soleat.

PRæstatur homagium Domino Territoriali, eti-
 am scemine in principatum succedenti & cui
 ea rursus nubit, ut & nonnunquam tutoribus fu-
 turi principis, vid. Sueder *introd. in jus publ. part.*
spec. sect. 2. c. 11. nonnunquam etiam uxori principis ra-
 tione futuri dotalitii à subditis futuris eventuale jura-
 mentum præstatur, id: *d. l.* In summâ Omni qui Su-
 perioritate territoriali fruitur, ex quo etiam homagi-
 um infallibile signum dicitur superioritatis territoria-
 lis, & fundamentum jurisdictionis territorialis, Knichen
de jure territ. c. 3. n. 238. Si verò plures sint domini
 uni eorum nomine omnium juratur, ne unicuique in
 solidum ratione operum & servitorum subditi obli-
 gen.

gentur, & sic conditio eorum fiat deterior, vid. A-
rum. c. l. p. 796. n. 70.

Non solum igitur statibus Imperii, nempe Prin-
cipibus, Comitibus, Baronibus & Civitatibus Imperia-
libus competit die *Landschuldigung* / sed & Civitatibus
& Nobilibus immediatis licet non statibus. Imo hic
etiam nomine dominorum territorialium veniunt, qui
jurisdictionem perpetuam sive Vogteicam die *vogtey-
liche Obrigkeit* habent, Wehner *voc. Vogtey* p. 484.
Coler. *de process. Exec.* p. 2. c. 1. n. 105.

Nobiles etiam mediati & vasalli, quibus pagus
vel castrum aliquod cum appertinentiis concessum,
homagium a subditis exigere possunt, Mingius *de su-
perior. territ. concl.* 77. Besold. *thes. pract.* p. 705. Ex
quibus patet in genere verum esse omnes jurisdic-
tionem perpetuam habentes homagium exigere posse.

Quia & civitates provinciales seu municipales
hodie plerumque merum imperium & omnimodam
jurisdictionem ex indultu Superioris vel aliter acqui-
sitam habent, hinc videmus Consules & senatus hujus
jurisdictionis respectu a Civibus novellis, seu in nu-
merum Civium recipi volentibus homagium obsequii
den *Bürger-Aydt* exigere; in quo tamen juramento
ipse Superior sub quo Civitas degit semper praefertur;
nempe *das Sie ihren Landes- Herren und der Stadt
wollen treu/holdt und gehorsahm seyn/* Knipsch *de jur.
Civit. Imp.* L. 2. c. 9. n. 24.

Porro notandum quod si de domino ter-
ritorii non constet, ei homagium praestandum esse,
qui civilem jurisdictionem habet; quem hoc

C

in casu

in casu merum Imperium habenti præferendum non sine rationibus statuunt Dd. quos allegat Knipsch. c. l. n. 26. & seqq. ubi etiam exactiorem homagii neque meri Imperii, neque civilis jurisdictionis esse, eo, quod non ex regimine sive administratione provinciarum, sed ex solâ facultate & potestate repeti soleat, adducit ex Menoch. conf. 748. n. 7. tom. 8. & Dn. Vulsej. 3. Marp. conf. 35. n. 33.

Quia etiam alicubi subditi dominis non jurant, sed tantum loco homagii stipulatâ manu promittunt obsequium, hinc quæritur: an & illi præstandum sit homagium, cujus antecessores hoc non exegere, sed stipulatæ manus promissione contenti fuerint, & an præscriptione se hoc in casu tueri possint subditi? Negat Colerus conf. 56. n. 61. & seqq. p. 368. an rectè dubito, cum hæc stipulata promissio in locum homagii successerit, ut tantum forma mutata videatur; quamvis alias simpliciter loquendo istam quæstionem: An subditi contra præstationem homagii præscriptione se tueri valeant, negandam censeam cum Bruning. de Homag. concl. 343. & seqq. Attamen cum distinctione: an is contra quem præscriptio prætenditur superioritatem suam dependenter & ab Imperio habeat ac consequenter jure nostro scripto obligetur, an verò non; & de hoc thesin nostram, non autem de illo intelligimus.

Postquam igitur jam pateat, quod subditi dominis jurare cogantur, non immeritò quæritur, an etiam Domini subditis jurare teneantur? Et quamquam non iniquè responderetur, principes quodcunque promittant,

tant, etiam sine juramento præstari obstrictos esse, & illustris personæ simplicem assertionem haberi loco juramenti, dandumque id honori domini ut ipsi sine juramento mutuas vices pollicenti credatur, quia nihil sinistri subditis de domino præsumendum; non mirum tamen quibusdam in locis consuetudinem obtinere, qua Domini territoriales prius subditis juramento se obstringere necesse habeant cum hoc etiam spectemus in summis Christiani orbis capitibus, quod subditis suis in inauguratione & antequam hi ipsis fidem suam obstringant, jurejurando se devinciant; Sic notum ex generali consuetudine Imperatores nostros Romanos ante inaugurationem juratò promittere solere, se statuum jura, libertates & privilegia justè recteque conservaturos; ita & Rex Galliarum in actu unctio- nis suis primò jurat, quod etiam in inauguratione facit Hispaniarum Rex, item Hungariarum, Angliarum, Bohemiarum, Sueciarum, Daniarum & Poloniarum Reges, add. Reinking. *de Reg. Sec. & Eccl. lib. 1. cl. 3. c. 9. n. 22. seqq.* Quod tamen apud non omnes dominos territoriales nisi civitatum Imperialium magistratus ita fieri consuevit, sed apud eos fermè tantum, quibus subditi solum ad homagium limitatum & subjectionem non importans tenentur, usu introductum est. Sic Archiepiscopus Coloniensis jurat prius Coloniæ, antequam Colonienses ipsi homagium præstent, Knipsch. *d. l. lib. 2. c. 9. n. 48.* Archiepiscopus Bremensis civitati Bremæ, & Episcopus Spirensis Spiræ prius jurat antequam civeshomagium præstent, Londorp. *act. publ. part. 4. lib. 2. p. 789. n. p. 785.* ita adhuc hodie juxta no-

vissimam transactionem Rex Sueciæ Bremensibus antiqua Civitatis privilegia confirmando per literas confirmatorias se devincire tenetur. Londorp. *part. 7. pag. 964.* quomodo Episcopus Wormatiensis, Spirensis & Archi Episcopus Moguntinus, Moguntia, Spira & Wormatia sese obligent, vid. ap. Lehmann. *Chron. Spir. lib. 4. c. 23.*

Quæritur hîc: An Subditi petentes confirmationem privilegiorum suorum, Documenta & instrumenta Originalia & primæva privilegiorum suorum ad requisitionem principis edere teneantur? affirm. vid. *Klock. cons. 19. per tot.*

Sic Dominis illis quidem fides & obsequium juratur, sed ita ut domini vicissim jurent & jura privilegiaque jurantium salva & illibata mansura promittant.

In genere autem homagio seu omni homagiali obligationi hæc conditio inesse censetur, ut Dominus etiam fides sit subditis, etiamsi non exprimat vel Dominus hoc jurejurando promittat, tamen subintelligi & promissum videri de-

bet; vid. *Besold. in thes. pract.*

p. 704.

Caput

Caput. V I.

*De Forma in quâ præstan-
dum homag. & Modo.*

Communem homagii formam suppeditat Rein-
king. de Reg. Sec. & Eccl. Lib. 1. cl. 4. c. 18.
n. 25. ubi refert formulam homagii quam
subditi Hassiaci illustrissimis Landgraviis suis
& Ducibus Saxoniz ob confraternitatis pactum jura-
re tenentur: Ihr sollet geloben und schweren / das ihr
wollet Idem Durchl. hochgebornen Fürsten und Herrn /
Herrn N. Landgrafen zu Hessen &c. und S. F. G.
Ehelichen, Manlichen, Leibes, Lehens, Erben / und im
Mangel derselben Ihren freundlichen lieben Brüdern
N. N. N. und Ihren Mannlichen, Ehlichen, Leibes, Le-
hens, Erben &c. Und im Fall der ganze Manliche Stamm
der Fürsten zu Hessen Todshalber abgangen / und vers-
storben were / den Churfürsten zu Saxon / Landgrafen in
Thüringen und Marggrafen in Meissen / und Ihren
Mannlichen Leibes, Erben / in Krafft der Erbverbrüdes-
rung un̄ sämblicher Belehung / auff die angezeigte Fälle /
wie vorstehet / getreu / gewärtig und gehorsam seyn /
Ihrer Fürstl. Gnaden und Deroselben Erben / Frommen
Ehre und Nutzen fordern / Schaden warnen und wens-
den / nach Eurem besten Vermögen / auch sonst alles
andere thun / halten und lassen / daß getreue Unterthanen

gegen ihren Lands-Fürsten und Obrigkeit / von G. Die-
tes auch Gewohnheit und Rechtswegen zu thun schuls-
dig seyn / ganz getreulich und ungefährlich.

Bavaricorum & Würtembergicorum homagio-
rum formulæ videri possunt apud *Besold. in thes. pr.*
p. m. 710.

Limitati autem homagii forma apparet ex for-
mulâ quam senatus & Cives Colonienses suo Archi-
Episcopo jurare, ex *Statut. Colon. fol. 9.*, allegat
Knipschildt, *L. 2. c. 9. n. 49.* Diesen Tag heute und
diesen Tag all / und von diesem Tag forth / hulden wie
freye Bürger von Cölln / unserm Herrn N. Bischofs
zu Cölln / treu und hold zu seyn / als lang Er uns
hält in Recht und Ehren / bey unsrer alten guten Ges-
wohnide / die wir und unsere Vorfahren herbracht ha-
ben / behalten uns unsern Weibern und Kindern unsrer
Stadt Cölln ohne Argelist / etc.

Huic non ab similes sunt formæ & modi juran-
di Spirensium & Bremensium, quas habet *Londorp.*
act. publ. part. 4. lib. 2. p. 789.

Quia verò in homagio obtinet usitata illa clau-
sula: More majorum; igitur etiam semper sui simile
esse debet, nec in Domini territorialis potestate est,
quicquam in eo invitis subditis mutare, *Arum. disc.*
jur. publ. vol. 2. p. 795. hinc si in eo controversia in-
cidat, ad actus anteriores recurrendum.

Jurati plerumque solet populo, universo ad cu-
riam vel alium locum publicum convocato, ubi sta-
tus provinciales separatim homagium præstant, velu-
ti ordo equestris der Adel & interdum Civitates mu-
nici,

municipales die Land-*Städte* quando per procurato-
res & Syndicos jurant, *Natta cons. 598. n. 13. tom. 3.*
& mediante corporali juramento homagium præstari
nisi aliud conventionem vel præscriptionem inductum sit,
ex supra dictis notum; In quo actu à subditis liberis
nihil donarii causa exigendum, quod tamen secus in
singulorum receptione esse consuevit, sed novi Domini
in subditos congiaria & missilia spargere solent; atta-
men etiam hos, si novis dominis honoris gratia dona
offerant, non malè sibi consulere putat Arum: d. l.
ubi plura de solennitatibus in actu homagiali solitis
annectit.

Quod si ipse Dominus in personam recipit ju-
ramentum, præcedere solet de communi consue-
tudine solennis introductio, vel si Episcopus est, in-
thronisatio; Ubi Status provinciales ipsi obviam
procedere, de adventu gratulari, subditorum obse-
quia testari; Civitatis etiam Magistratus adventan-
tem excipere, humillimamque reverentiæ obtestatio-
nem factam, claves portarum offerre solet, quemadmo-
dum etiam hoc debitæ observantiæ exemplo subdi-
tos palatinos Serenissimum suum Electorem & Du-
cem Neoburgicum non ita pridem excepisse, rela-
tiones hebdomadales nos nuper docuerunt.

Huc pertinet quod in formula homagii in even-
tum futuræ mortis sine prole masculinâ proximi agnati,
his deficientibus remotiores & his etiam cessantibus,
confratres comprehendi & exprimi soleant; uti hoc
in formulâ homagii Hassiaci supra relata videre est.

Ali.

Aliquando etiam homagiali formulæ expressè inseri, ne subditi se alterius principis clientelæ subiciant, daß die Unterthanen anderer Orthen keinen Schirm suchen wollen / testis est Besold. d. l. p. 711. quod tamen etiam non expressum homagio tacitè inesse intelligitur cum id singulariter prohibitum per artic. 9. Capitul. Leop. verb. Als wollen wir nicht allein durch Abmahnungsschreiben solchem weit ausschendem Vornehmen begegnen / und nicht gestatten / daß der güldenen Bull / dem Friedensschluß und den Reichs constitutionen zuwieder / einige mediat Unterthanen mit außwärtigen Potentaten und republikuen oder anderwärtigen Reichsständen / oder Dero Landständen und Unterthanen einige confœderation, protection, mediation und guarantee sub quocunque prætextu vel colore eingehen oder auffrichten mögen &c.

Caput VII.

DE EFFECTU.

Effectus potissimus & principalis est, quod juramentum efficiat subditum; prima enim agnitio & probatio subjectionis per homagiū fit juxta, Besold. voc. Huldigung p. 702. & Richter de signif. ad verb. voc. immediatè pag. 346. inquit, subjectionis esse testimonium omni exceptione majus, quod ab homa-

ma

magii exceptione desumitur &c. Hoc enim praestans propriâ & juratâ confessione, se subditum constituit, non secus ac si quis confitetur, se teneri pro aliquo, Bald. in l. 2. n. 56. vers. sed ego C. de servit. sed vid. Reinking. de Reg. S. & E lib. 1. cl. 5. c. 4. n. 24. & seqq. ubi distinguit inter homagium reale & personale. Non omne enim homagium secum fert subjectionem, ut constat exemplis quarundam liberarum in imperio civitatum Coloniae, Spirae, Wormatiae, Bremæ, quas Episcopis suis salvâ immedietate homagium præstare abunde constat quemadmodum eò tendunt Bremensium argumenta responsoria ad secundum argumentum Svecorum apud Burgold. ad instrumentum. pacis Disc. 13. n. 3. pag. m. 98. Et quod per actum homagiale *nicht allezeit Ein Unterthanigkeits prohibet werde* bene deductum legitur in apologiâ Hamburgensium apud Londorp. act. publ. part. 5. pag. 324. ubi etiam eleganter dicitur, etsi ex homagii præstatione inferretur: locum istum esse membrum terrarum in quibus situs, procedere tamen hoc saltem quoad protectionem non verò subjectionem.

Ut rem verbo definiam: arguit homagium subjectionem & superioritatem non à priori sed à posteriori; Neque ideo enim quis censetur subditus, quia jurat, sed quia subditus est, ideo jurat; Et vice versa, non ideo quis superior est, quia recipit juramentum, sed ideo exigit & recipit id ipsum, quoniam superior est, vid. Simon de jurisdic. territ. cap. 6. §. 1.

Aliàs præstito homagio subditi qui verè sunt, pleno jure addicuntur principi, nec alienæ clientelæ

E

seu

seu protectioni se subicere valent, vid. Reinking. *d. l. c. 3. n. 24. seqq. Capitul. Leopold. art. 9.* prout & hoc aliquando expresse inseri solet homagii formulæ, ne scil. subditi alterius clientelæ se subdere audeant, uti supra memoratū, vid. *Besold. d. l. p. 711.* ubi tamen merito excipit casum supremæ & inevitabilis necessitatis.

Ob præstitum homagium Dominis territorialibus subditos fortius obligari ac imperatori, communiter tradi solet, vid. Petrus Müller: *consult. utrum cognit. rer. Eccles. &c. l. 4. n. 6.* Et quidem ex hisce rationibus & propterea, quod subditi Domino suo ex duplici sint capite obstricti, 1. propter juramentum quod ipsi specialiter præstant, 2. propter specialem jurisdictionem quam ipse habet; sed quia in omni juramento Imperator (cui etiam subditi mediati jure subjectionis & devotione devincti sunt, per *Reichs Absch. zu Worms de anno 1564. §. Biewohl auch in der Executions Ordnung*) exceptus intelligitur ut Imperator, qui etiam certis casibus subditos à juramento dominis mediatis præstito absolvere potest; & jurisdictio ut dependens respectum suum ad Imperatorem habet, hinc merito istud effatum limitandum ex distinctione quam tradit Schütz *coll. jur. publ. part. I. Diss. 6. l. 5. lit. g & l. 7. lit. e.* Certè enim superioritas territorialis non est absoluta, sondern hat auff Kayserl. Majestät und dem Reich ihren Unterthänigen respect, ut loquitur Dn. Seckendorff *im Teudischen Fürsten-Staat p. 2. c. 2. §. 1.* Et subditus principis est etiam subditus imperatoris.

Per homagium præstitum subditi à Domino pro-

to-

tectionem tam rerum quàm personarum, vulgò den-
Land. Schus consequuntur, Sweder *introducet in jus*
publ. part. spec. sect. 2. c. 11. Exinde autem Domi-
no adstringuntur ad ministeria ac obsequia & ad alia
servitia personalia, Anton. Bellon. *conf. 5. n. 53.*

Caput. VIII.

DE REMEDIIS.

Contra subditos recusantes præstare homa-
gium datur conditio ex moribus, imo of-
ficio judicis compelluntur; Mandata etiam
pœnalia contra tales subditos in Camerâ im-
periali Dominis immediatè imperio subjectis conce-
duntur, vid. Maul. *de homag. n. 27.* puniri autem
possunt subditi dolosè refractarii, ut rebelles confis-
catione omnium bonorum tam feudalium quàm al-
lodialium, quæ tamen dominus propria autoritate au-
ferre subditis non potest, sed ut in aliis casibus ubi
etiam ipso jure res vel bona commissa sunt; nihilomi-
nus sententiâ declaratoriâ opus est, ut videmus in ca-
su felonix per ea quæ adducit Dn. Struv. *in synagm.*
feud. cap. 15. §. 11. ita & hîc Dominus prius ordinem
judiciarium servare ac sententiam privationis exspe-
ctare debet, teste Maulio *d. l. n. 25.* add. Gail. *obs.*
17. n. 9.

Sic etiam subditi detrectantes jurare armatâ ma-
nu, imo & cum adistentiâ vicinorum principum a-

digi ad hoc possunt, *arg. art. 7. Capitul. Leopold. bo-*
na quoque ipsorum tantisper capi & teneri possunt,
donec ad obedientiam reducantur, Gail. 1. obs. 17. n.
8. Reinking. de Reg. S. & E. l. 1. cl. 5. c. 3. n. 6. Be-
sold. in thes. pract. voc. Huldigung pag. 702. Modò 1.
non aut pacto speciali aut consuetudinario introdu-
ctum, ut domini prius jurent, aut stipulatâ manu vel
litteris datis promittant, quod jura libertates & privi-
legia subditorum facta testa conservare atque tueri
velint; quod si enim tunc domini id facere reculent,
subditi quoque citra piaculum & periculum, homa-
gii præstationem recusare possunt; Nec 2. subditi
longissimo tempore muniti jus præstandi homagii
præscripserint; qualem tamen contra imperatorem
& rempubl. nos non admittere in cap. 5. monuimus;
quamvis hanc præscriptionem Argentoratenses præ-
tendere constat ex litteris eorum ad Reverendissimum
& Illustrissimum Electorale Collegium die 22. April.
1622. datis, apud Reinking. d. l. c. 3. n. 10. Quas sat
gravibus ex causis improbat Dn. Brüning. de Homag.
concl. 352. Quo pertinent & sane legi merentur,
quæ prolixè de Argentoratensibus reperiuntur apud
Fritsch. in addit. ad Limn. lib. 7. c. 3. pag. 209. seqq.
Argentoratenses enim ab Ottonis III. tempore nul-
li Imperatori (excepto Carolo V.) homagium præ-
stiterunt, & licet singuli fere Imperatores id desi-
deraverint, allegarunt tamen illi & se defenderunt
antiquæ quasi possessionis exceptione, idemque fe-
cerunt cum modernus Imperator Sacratissimus LEO-
POLDUS (cui Deus vitam & victoriam) à Civitate
ista

istâ homagium exigeret, per literas enim se excusa-
runt, quarum tenorem exhibet Fritsch. *cit. loc.* Sed
jam Argentoratenses fuere Troes.

Caput. I X.

Contraria continet.

Solvitur homagii nexus tum ex personâ princi-
pis, tum ex personâ Civis seu subditi. Ex per-
sonâ Principis s. domini, morte illius tam natu-
rali quàm civili; quæ posterior contingit, si con-
tra Cæsarem vel Imperium quid molitur Dominus,
quod tamen non prius sed tum demum omnium ma-
xime constat, quando ipse in Comitibus condemnatus
& in bannum declaratus est, *art. 3. Capitul. Leopold.*
quo casu Cæsar subditos à juramento absolvere solet,
quoniam domini territorii subditus etiam subditus im-
perii est, ut supra diximus, *Rec. Imp. 1654. §. 6.*

Ex personâ Civis per migrationem 1. voluntari-
am, quando de meliori sorte sollicitus, sedem fortuna-
rum alibi figit, tamen enim quocunque terrarum con-
cesserit, reverentiæ adhuc vinculo principi ligatus ma-
neat, quoniam nequam est filius, qui simul ac patris
potestate exit, ejus obliviscitur, homagii tamen vincu-
lum omnino solvitur & Domino novo præstandum est;
non solet tamen plurimis in locis nisi sub onere detra-
ctionis hæc migratio permitti. 2. Necessariam, tum
quando subditus vi hostili superatus, imperio hostis

subjicitur, tum etiam quando ob crimen migrare vel solum vertere cogitur; Nam si Princeps aliquem pro cive non amplius agnoscere vult, renunciat suo jurâ per homagium quæsito & facultatem dat alio in territorio sedem figendi, cætera huc spectantia videantur apud Dnum puffendorff. *de jur. Nat. & Gens. L. 8. c. 11. §. 2. 7. & 8.*

Denique extinguitur etiam homagium morte civis, nam mors omnia solvit, & ratio quod vis & obligatio hujus juramenti ad heredes non transeat, est, quod nempe in personâ præstetur & personale quidpiam existat, vid. Myler *de princip. & stat. part. 2. c. 38. n. 9.* quamvis respectu universitatis in qua civis comprehenditur & quæ nunquam mori intelligitur, aliud dicendum putemus.

Caput. X.

Affinia exhibet.

Affine homagio est juramentum fidelitatis, *Lebenspflicht* quod non nisi ob res in feudum concessas, etiam per procuratorem, præstari solet, ac ex non subdito non facit subditum, ubi tamen notandum quod Rhetius ad 1. *feud. 21. pag. 129.* tradit, in ple-risque principum territoriis hodie neminem nisi cum ipso jure subjectionis feuda possidere posse, ita ut qui vasallus, simul sit subditus, & ita in Marchiâ Brandenburgensî, Pomeraniâ, Bavariâ & Hassiâ jus esse ait. 2. Ju.

2. Juramentum protectionis sive clientelare, quod clientes Civitates protectori seu principi cujus clientelæ se submiserunt, præstant quod subjectionem tamen non inducit, juxta vulgare illud: *Schirm-Ge- rechtigkeit gibt keine Obrigkeit*; De quo plura videantur apud Dn. Mollenb. in *Divis. jur. cent. 2. Divis. 1. lit. C. & add. 5.*

Hæcce, cum brevitati Studiosus fuerim, sufficiant; Tu, B. L. Vale & conatum hunc æqui bonique consule.

Corollaria.

- I. *Contractum Emisionis, venditionis in quo contrahentibus super contractu Instrumentum statim conficere placuit scriptum potius quam in scriptis initum, sicque quemlibet ante scripturam inde firmiter obligari, nec unum invito altero ab eo, etiam cum arrharum jactura discedere posse, dicimus.*
- II. *Actio, quâ maritus dotem promissam petit, instar ejus, quâ uxor eandem reposit, bona fidei non, sed stricti juris est.*
- III. *Victum in causa Criminali, etiam capitali, in expensas condemnari posse censemus.*
- IV. *Vsitatam in possessorio pronunciandi formulam, in materia servitutum, ob probationem servitutem prætendens, etiam in possessione constituto, semper imponendam, commode adhiberi posse, non existimamus.*

V. *F.*

- V. Fœmina absque renunciatione Scti Vellejani ac Novella 134. cap. 8 indeque desumpta Authent. Si quæ mulier C ad Sctum Vellej. pro marito vel alio jurato intercedens, juxta jus Canonicum hodie firmiter obligatur.
- VI. Quod in cap. 4. X. de Testam. & ultim. voluntat. de nudis verbis relicto legato ejusque firmitate traditur, à jure Civili prorsus alienum esse non putamus.
- VII. Dispositio juris Civilis de legato rei alienæ, quâ ratione nempe illud valeat, juri Divino haud repugnare, & ita differentiam pontificis in cap. 5. X. de Testam. & ult. volunt. fundamento destitui asserimus.

Ortes WESTORPI cernens
Astræa Triumphos,
Gratantes roseo protulit ore
sonos:

Magnus honoratam celebrabit APOLLO coronam:

Mille feret Sponso gaudia bella Venus!

Calido huic Themidos voto ex animo
subscribis

Henrich Anthon Storck.

WNA

4
riv
se
m
asp
us
P
inc
ne
ter
als
du
ter
D
di
lus
rig

m meum venis-
gratiâ Acade-
mia ad altiora
tem spe me huc
olarium, quibus
it, quæ Exteris
ere jubet, do-
Cum igitur hac
t, hinc etiam
rite consequen-
CAGIO ma-
ationis, potius
nis satisfacien-
i, proferre vo-
quo animo cor-
accipe.

B. C. D.

